

Propunerile Organizației Salvați Copiii pentru modificarea *Proiectului de Lege pentru completarea art. 29 din Legea audiovizualului nr. 504/2002 precum și pentru modificarea și completarea Legii nr. 148/2000 privind publicitatea (PL-x nr. 135/2023)*¹ și a *Proiectului de Lege pentru modificarea și completarea Ordonanței de urgență a Guvernului nr. 77/2009 privind organizarea și exploatarea jocurilor de noroc, precum și pentru completarea anexei la Ordonanță Guvernului nr. 99/2000 privind comercializarea produselor și serviciilor de piață (PL-x nr. 495/2023)*².

1. Considerații generale privind interesul superior al copilului

Constituția României³, Convenția ONU cu privire la drepturile copilului și Legea 272/2004 privind protecția și promovarea drepturilor copilului⁴ în România stabilesc un cadru juridic solid pentru asigurarea bunăstării copiilor. Acestea stipulează că, în toate acțiunile care privesc copiii, indiferent dacă sunt întreprinse de instituții publice sau private de asistență socială, autorități administrative sau organe legislative, interesul superior al copilului trebuie să aibă prioritate. De asemenea, copiii trebuie protejați împotriva oricărei forme de exploatare economică și împotriva desfășurării oricărei activități care este probabil să fie periculoasă sau să interfereze cu educația copilului, sau să fie dăunătoare pentru sănătatea sau dezvoltarea fizică, mentală, morală sau socială a copilului. De pildă, publicitatea jocurilor de noroc poate fi văzută ca o formă de exploatare economică, stimulând interesul copiilor și adolescenților pentru activități care pot avea un impact negativ asupra dezvoltării lor.

Pentru Salvați Copiii, publicitatea pentru jocurile de noroc și accesul copiilor la acestea reprezintă preocupări serioase, având în vedere potențialul lor de a afecta dezvoltarea în multiple moduri.

În primul rând, publicitatea jocurilor de noroc creează impresia că jocurile de noroc sunt o activitate acceptabilă și chiar dorită. Copiii sunt în special vulnerabili la mesajele publicitare, care pot modela convingerile și comportamentele lor. Această expunere continuă normalizează jocurile de noroc în ochii lor, minimizând percepția riscurilor, și conduce la dezvoltarea precoce a comportamentelor de joc patologic, afectând sănătatea mentală și educația financiară pe termen lung. Știm foarte bine că, nu doar copiii, ci și adulții, nu sunt pregătiți din punct de vedere emoțional sau cognitiv să-și gestioneze pierderile asociate cu jocurile de noroc.

Legat de aspectul publicității, ne exprimăm îngrijorarea că aceleași riscuri și pericole pentru copii prezintă și promovarea jocurilor de noroc în contextele sportive în care sunt atrași copiii, prin simplul fapt că induce percepția că jocurile de noroc sunt o parte naturală și inofensivă a experienței sportive. Această percepție este întărită prin asocierea sportivilor cu jocurile de noroc, mulți dintre ei văzuți de copii ca modele admirabile și de urmat, existând tentația de a paria pe echipele sau sportivii favoriți, cu riscul ca pariurile să devină o normă socială în rândul copiilor și tinerilor.

¹ https://www.cdep.ro/pls/proiecte/upl_pck2015.proiect?cam=2&idp=20530

² https://www.cdep.ro/pls/proiecte/upl_pck2015.proiect?idp=21103

³ Copiii și tinerii se bucură de un **regim special de protecție și de asistență** în realizarea drepturilor lor. (art. 49, alin. 1)

⁴ Prezenta lege, orice alte reglementări adoptate în domeniul respectării și promovării drepturilor copilului, precum și orice act juridic emis sau, după caz, încheiat în acest domeniu **se subordonează cu prioritate principiului interesului superior al copilului.** (art. 2, alin. 1)

2. Salvați Copiii a demonstrat amploarea fenomenului practicării jocurilor de noroc în rândul copiilor

Cercetarea realizată de organizația Salvați Copiii în noiembrie 2023⁵ dezvăluie o realitate îngrijorătoare privind expunerea copiilor la jocurile de noroc și publicitatea asociată acestora. Deși doar **14% dintre copii recunosc că participă direct la jocuri de noroc pe bani**, impactul acestui fenomen este mult mai larg, cu aproape **40% dintre ei având prieteni implicați în astfel de activități**. Această situație subliniază o problemă mai profundă, legată de accesul minorilor în locuri specializate de jocuri de noroc, contrar legislației care interzice participarea persoanelor sub 18 ani, sugerând posibile încălcări ale regulilor de către operatorii acestor agenții în scopul creșterii profiturilor.

Expunerea la publicitatea jocurilor de noroc este de asemenea omniprezentă, cu 7 din 10 copii care raportează că au văzut reclame stradale, iar un procent semnificativ de 11% urmăresc influenceri online ce promovează aceste activități. Un copil din 10 trăiește în familii în care cel puțin un părinte sau un frate/soră mai mare joacă constant jocuri de noroc pe bani. Această realitate este amplificată de presiunea socială și familială, cu 10% dintre copii simțindu-se încurajați de prieteni să participe la jocuri de noroc. Deși există o diferență de gen în implicarea în jocurile de noroc, 22% dintre băieți participând la acestea, comparativ cu doar 9% dintre fete, adolescenții de 14 ani sau mai mari și cei din mediul rural sunt semnificativ mai predispuși să se implice în jocuri de noroc.

Aceste statistici evidențiază nu doar prezența manipuloare a jocurilor de noroc și a publicității aferente în viața copiilor, dar și necesitatea unei reglementări mai stricte a industriei, inclusiv o monitorizare mai atentă a agențiilor de jocuri de noroc și o restricție generală a publicității și a amplasării locațiilor destinate acestor activități la o distanță cât mai mare de unitățile de învățământ sau alte spații destinate copiilor și tinerilor.

3. Argumente economice și de natură socială în favoarea interdicției oricărei forme de publicitate a jocurilor de noroc

Chiar dacă industria jocurilor de noroc generează venituri substanțiale pentru bugetele de stat prin taxare și impozitare, costurile sociale ascunse adesea depășesc aceste beneficii financiare. Aceste costuri includ probleme de sănătate mentală, cum ar fi anxietatea și depresia, falimentul personal, problemele familiale și divorțul, pierderea locurilor de muncă și productivitatea scăzută, precum și creșterea criminalității și a nevoii de servicii sociale și de sănătate pentru jucătorii dependenți și pentru membrii familiilor lor (părinți, soți, copii).

Dependența de jocurile de noroc este calificată de Organizația Mondială a Sănătății ca afecțiune medicală și introdusă în categoria bolilor psihice grave, încă din 1975⁶, fiind considerată o cauză a unor probleme grave de sănătate mentală, costurile pentru intervențiile de prevenire și reabilitare fiind adesea substanțiale pentru veniturile persoanelor implicate, dar și pentru sistemele de sănătate publică. De asemenea, familiile afectate de dependența de jocuri de noroc suferă pierderi economice directe prin cheltuielile excesive în jocuri, care pot duce la datorii, ipotecări sau pierderea economiilor de o viață. Se creează astfel un ciclu vicios de sărăcie și dependență care afectează nu doar individul jucător, ci și familiile și comunitățile acestora.

⁵ https://www.salvaticopiii.ro/sites/ro/files/2023-11/cp_-salvati-copiii-solicita-masuri-urgente-pentru-combaterea-dependentei-de-jocuri-de-noroc-la-minori.pdf

⁶ WHO, The epidemiology and impact of gambling disorder and other gambling-related harm, 2017. <https://www.who.int/docs/default-source/substance-use/the-epidemiology-and-impact-of-gambling-disorder-and-other-gambling-relate-harm.pdf>

Un studiu realizat în Suedia, țară în care reglementarea publicității în domeniul jocurilor de noroc este mult mai strictă decât cea din România, a demonstrat că, în 2018, **costurile societale au fost de peste două ori mai mari decât veniturile fiscale provenite din jocurile de noroc în acel an**, atingând 0,30% din Produsul Intern Brut al Suediei.⁷ De remarcat că toate costurile directe și indirecte combinate pe care societatea trebuie să le suporte din cauza jocurilor de noroc reprezintă o treime din costurile echivalente ale fumatului, ceea ce demonstrează că declarațiile privind beneficiile bugetare ale acestor industrii sunt nefondate.

4. Evoluții legislative în țările Uniunii Europene

În Uniunea Europeană, interesul pentru limitarea efectelor negative ale jocurilor de noroc în societate, copiii și tinerii fiind cele mai afectate persoane, a crescut în ultimii cinci ani, conducând la o serie de modificări legislative care vizează eliminarea expunerii celor vulnerabili la jocurile de noroc. În țări precum Italia, Olanda, Belgia sau Letonia a fost interzisă orice formă de publicitate în domeniul jocurilor de noroc, inclusiv asocierea acestora cu sportul ori personalitățile publice.

Italia. Pentru a garanta prevenirea efectelor sociale negative produse de jocurile de noroc și făcând referire expresă la patologiile ce pot rezulta din adicția cauzată de aceste activități, în 2018, Consiliul de Miniștri din Italia a adoptat „Decretul Demnității” (*Decreto dignità*) care a interzis „*orice formă de publicitate, chiar indirectă, legată de jocuri sau pariuri cu câștiguri bănești, precum și jocuri de noroc, care se desfășoară și prin orice alte mijloace, inclusiv evenimente sportive, culturale sau artistice, emisiuni de televiziune sau radio, presa cotidiană și periodică, publicații în general, panouri publicitare și canale IT, digitale și telematice, inclusiv rețelele de socializare.*”⁸ Singurele reclame pentru jocuri de noroc permise de lege sunt cele pentru loteriile naționale cu extrageri amânate, adică jocurile de noroc care nu implică un câștig imediat.

În Olanda, conform noii legislații în vigoare de la 1 iulie 2023 (Betting and Gambling Act - Wet op de kansspelen), publicitatea la jocurile de noroc este interzisă prin platformele de mass-media, cum ar fi televiziunea, radioul, ziarele sau revistele, sau în locuri publice, de exemplu folosind panouri publicitare sau în clădirile accesibile publicului.⁹ Este permisă așa-numita „publicitate țintită” prin intermediul internetului, poștei directe, televiziunii la cerere sau a rețelelor sociale sau platformelor de jocuri de noroc online, „în anumite condiții”, cu așa-numita „obligație de rezultat” pentru organizatorii publicității de a demonstra că 95% dintre cei la care a ajuns mesajul publicitar să aibă 24 de ani sau mai mult, sub sancțiunea unor amenzi aspre ori pierderea licențelor de funcționare. Sponsorizarea evenimentelor și a programelor sportive va fi, de asemenea, interzisă de la 1 iulie 2024, iar sponsorizarea locațiilor și cluburilor sportive se va opri din 2025. Noile reguli impun, totodată, noi restricții privind publicitatea afiliată.

Urmând exemplul Italiei și Olandei, în **Belgia,** Decretul Regal din 27 februarie 2023¹⁰ a stabilit o limitare semnificativă a publicității pentru jocurile de noroc. În expunerea de motive s-a subliniat impactul vizibilității sporite a cluburilor profesionale asupra adolescenților și faptul că avalanșa de publicitate a favorizat de-a lungul timpului dependența de jocuri de noroc și a contribuit la supraîndatorarea, în special a persoanelor vulnerabile economic, din cauza jocurilor. Au fost interzise: spoturile publicitare la televizor, radio și în cinematografe; anunțurile și videoclipurile publicitare pe site-uri web, canale digitale și platforme de rețele sociale; publicitatea în reviste sau ziare; posterele publicitare în locuri publice; publicitatea personalizată prin e-mail, poștă, servicii de mesagerie, SMS sau rețele sociale și orice material

⁷ Hofmarcher, T., Romild, U., Spångberg, J., Persson, U., & Håkansson, A. (2020). The societal costs of problem gambling in Sweden. BMC public health, 20(1), 1921. <https://doi.org/10.1186/s12889-020-10008-9>

⁸ <https://www.gazzettaufficiale.it/eli/id/2018/08/11/18A05455/sg>

⁹ <https://kansspelautoriteit.nl/english/>

¹⁰ Arrêté royal déterminant les modalités relatives à la publicité pour les jeux de hazard. https://www.ejustice.just.fgov.be/cgi/article_body.pl?language=fr&caller=summary&pub_date=23-03-08&numac=2023030509

publicitar tipărit. Au fost introduse și reguli etice și formale stricte pentru alte forme de publicitate pentru jocurile de noroc. Persoanele care doresc să joace vor putea totuși să o facă. De fapt, doar persoanele care caută activ informații despre jocurile de noroc și care doresc să joace vor putea fi încă expuse la publicitate pentru aceste jocuri. Începând cu 1 ianuarie 2025, publicitatea pentru jocurile de noroc va fi interzisă în stadioane, inclusiv bannere și panouri publicitare. Până la 31 decembrie 2027, o excepție permite afișarea doar a unui logo fără slogan pe tricouri, limitat la 75 cm². Din 2028, interdicția se extinde la toate cluburile sportive profesionale, limitând publicitatea la 50 cm² pentru cluburile amatoare. Impactul vizibilității sporite a cluburilor profesionale asupra adolescenților este o preocupare, iar cheltuielile de sponsorizare nu vor mai fi deductibile fiscal pentru companiile de jocuri de noroc.

Chiar dacă încă nu este Stat Membru al Uniunii Europene, **Republica Moldova are una dintre cele mai moderne legislații în acest domeniu**, fiind un model ce poate fi replicat în România. Unul dintre argumentele autorilor inițiativei legislative din Moldova a fost faptul că operatorii de pe piața jocurilor de noroc au dovedit în timp o tot mai evidentă lipsă de responsabilitate exprimată prin „*amplasarea haotică a sălilor de joc în apropiere de școli, spitale, grădinițe etc, ceea ce contribuia la atragerea activă a minorilor*”.

Astfel, prin noile reglementări în vigoare din 1 ianuarie 2022, Legea cu privire la organizarea și desfășurarea jocurilor de noroc nr. 291 din 16.12.2016¹¹ interzice „*orice formă, directă sau indirectă, de acțiuni publicitare (promoționale) pentru promovarea și/sau stimularea jocurilor de noroc (inclusiv a celor on-line), a pariurilor pentru competițiile/evenimentele sportive și a altor activități din domeniul jocurilor de noroc, inclusiv publicitatea la radio și televiziune, în presa scrisă, în serviciile cinematografice și video, prin internet, cu utilizarea rețelelor telefonice și telegrafice, ceea ce include, dar nu se reduce la acestea, publicitatea exterioară și cea din interiorul spațiilor publice închise și semiînchise, în special publicitatea în exteriorul și interiorul locurilor de vânzare angro și cu amănuntul și publicitatea în localurile în care se prestează servicii, publicitatea în sau pe mijloacele de transport și prin intermediul trimiterilor poștale.*” Companiilor, implicate în organizarea sau desfășurarea jocurilor de noroc, le este interzis să inițieze sau să participe la evenimente de sponsorizare sau activități caritabile, în urma cărora poate fi expus numele entității economice implicate în organizarea sau desfășurarea jocurilor de noroc sau alte informații despre legătura acestora cu acest eveniment.

Una dintre inovațiile juridice ale reglementărilor din Moldova este accesul diferențiat al tinerilor. Celor care au împlinit 21 de ani le este permis accesul la jocurile de noroc cu risc social sporit (jocurile de noroc din cazinouri, automatele de joc cu câștiguri bănești, indiferent de modul lor de organizare), iar tinerilor între 18 și 21 de ani doar accesul la jocurile de noroc cu risc social scăzut (loteriile și pariurile la competițiile/evenimentele sportive). Similar, în Belgia și Estonia accesul în cazinouri se face de la 21 de ani, în Grecia de la 23 de ani, iar în Portugalia de la 25 de ani. În Ucraina, indiferent de jocurile de noroc, tinerii sub 21 de ani nu pot avea acces.

Niciun organism al Uniunii Europene nu a considerat că aceste legislații ar fi excesive.

5. Propuneri de modificare și completare a celor două proiecte de lege

5.1 Proiectul de Lege pentru completarea art.29 din Legea audiovizualului nr. 504/2002 precum și pentru modificarea și completarea Legii nr.148/2000 privind publicitatea (PL-x nr. 135/2023)

Forma propusă aflată în dezbateri la Camera Deputaților	Propunerea Salvați Copiii	Argument
Art. I - La articolul 29 din Legea audiovizualului nr. 504/2002, publicată în MO, Partea I, nr. 534 din 22 iulie 2002, cu		

¹¹ https://www.legis.md/cautare/getResults?doc_id=133356&lang=ro#

modificările și completările ulterioare, după aliniatul (5) se introduc cinci noi aliniate, alin (5 ¹)-(5 ⁵), cu următorul cuprins:		
<p>”(5¹) Comunicarea comercială audiovizuală pentru activitățile de jocuri de noroc reglementate potrivit art. 10 alin. 1 din OUG 77/2009 privind organizarea și exploatarea jocurilor de noroc, [...], este interzisă în intervalul orar 06:00 – 23:00.</p>	<p>”(5¹) Orice formă de comunicare comercială audiovizuală, în presa scrisă, în mediul online, în serviciile cinematografice ori prin serviciile de telefonie, inclusiv cele realizate în spații publice exterioare ori interioare, care au drept scop promovarea jocurilor de noroc, a pariurilor pentru evenimentele sportive ori a spațiilor destinate acestora, este interzisă.”</p>	<p>Salvați Copiii consideră că acest articol trebuie abrogat și înlocuit cu varianta propusă, al cărui conținut este similar cu varianta inițială a proiectului de lege, modificată însă în Senatul României, în defavoarea grupurilor țintă enunțate în expunerea de motive (copiii, adolescenții, tinerii și adulții vulnerabili).</p> <p>Argumentul folosit de comisiile parlamentare ale Senatului, conform căruia eliminarea tuturor formelor de publicitate ar avea un impact negativ asupra protecției jucătorilor români este inadecvat și cu adevărat neconstituțional, dacă ținem seama de faptul că protecția copiilor și tinerilor împotriva dependenței este prioritară. Regimul special de protecție de care vorbește Constituția face referire la copii și tineri și nu la persoanele care practică jocurile de noroc (art. 49, alin. 1).</p> <p>Cealaltă motivație, impactul asupra veniturilor bugetare, nu poate fi susținută, având în vedere că nu există o analiză a costurilor sociale și economice pe care le implică jocurile de noroc pentru a ajunge la o astfel de concluzie. Dimpotrivă, datele de care dispunem în prezent arată că societatea, în ansamblul ei, suferă costuri de două mai mari decât încasările la bugetul de stat. (vezi mai sus studiul realizat în 2018 în Suedia).</p>
<p>(5²) [...]</p>	-	-
<p>Se interzice orice formă de comercială audiovizuală pentru activitățile de jocuri de noroc, reglementate potrivit art. 10 alin. (1) din Ordonanța de urgență nr. 77/2009 privind organizarea și exploatarea jocurilor de noroc, prezentate sau recomandate de personalități ale vieții publice, culturale, științifice, sportive ori de alte persoane, care, datorită celebrității lor, pot încuraja activitățile de jocuri de noroc și pariuri sportive.”</p>		<p>Salvați Copiii susține această prevedere legală, considerând că, dintre cei care sunt cel mai mult supuși presiunii așa-numiților influenceri, în alegerile lor personale de consum, fie că vorbim despre jocurile de noroc, produsele din tutun ori alte comportamente de risc, sunt copiii și tinerii.</p>
<p>Prin excepție de la prevederile alin. (5¹), sunt permise inserturile grafice, respectiv reprezentarea, statică sau în mișcare, cu sau fără sunet, a mărcii, astfel cum aceasta este definită potrivit legii, a siglei sau a altui simbol prin care se identifică titularul mărcii, al siglei sau al simbolului ori imaginea unui produs</p>	<p>Abrogare.</p>	<p>Abrogarea acestui articol ca efect al abrogării aliniatului (5¹).</p> <p>De remarcat că, în versiunea inițială a proiectului de lege ajuns în dezbatere în Senatul României, mesajul era ”Joacă responsabil”. Forma ”Fii responsabil” este</p>

<p>reprezentativ al acestuia, dacă acestea sunt efectuate în timpul transmisiunilor sportive în direct. În orice situație, aceste inserturi grafice vor fi însoțite de mesajul „Fii responsabil”.</p>		<p>evident vagă și generală și poate fi interpretat în multe moduri, neadresându-se în mod direct și neechivoc activităților legate de jocurile de noroc. În schimb, "Joacă responsabil" este un mesaj care vizează direct comportamentul în contextul jocurilor de noroc.</p>
<p>Art. II – Legea nr. 148/2000 privind publicitatea, publicată în MO, partea I, nr. 359 din 2 august 2000, cu modificările și completările ulterioare, se completează după cum urmează:</p>		
<p>La articolul 6, după litera j) se introduce o nouă literă, lit. k), cu următorul cuprins: "k) favorizează apariția și instalarea dependenței de jocurile de noroc."</p>		<p>Salvați Copiii susține introducerea acestei precizări în legislația privind publicitatea deoarece prevenirea apariției și instalării dependenței de jocuri de noroc este crucială în combaterea comportamentelor patologice cauzate de jocurile de noroc. În plus, legislația din România se aliniază la ceea ce este considerat deja un standard în alte sisteme legislative europene, îndeplinind o cerință esențială în limitarea impactului social și economic negativ asociat cu orice formă de adicție.</p>
<p>După articolul 13¹ se introduce un nou articol, art. 13², cu următorul cuprins:</p> <p>"Art. 13². – (1) Publicitatea pentru jocurile de noroc, reglementate potrivit art. 10 alin. (1) din OUG 77/2009 privind organizarea și exploatarea jocurilor de noroc, aprobată prin [...], nu este permisă în condițiile în care:</p> <p>a) nu este însoțită de mesajul "fi responsabil" și nu menționează interdicția participării la jocurile de noroc a persoanelor sub 18 ani;</p> <p>b) poate încuraja în mod direct sau indirect minorii sau adolescenții să participe la jocuri de noroc.</p> <p>(2) [...]</p> <p>(3) Formele de publicitate exterioară sunt permise dacă dimensiunile materialelor publicitare nu depășesc, în mod individual, pentru un material publicitar aferent unui singur operator de jocuri de noroc licențiat, o suprafață de 30 de metri pătrați. Se interzice promovarea de premii în bani sau bunuri materiale prin formele de publicitate exterioară.</p>	<p>"13². Orice formă de comunicare comercială audiovizuală, în presa scrisă, în mediul online, în serviciile cinematografice ori prin serviciile de telefonie, inclusiv cele realizate în spații publice exterioare ori interioare, care au drept scop promovarea jocurilor de noroc, a pariurilor pentru evenimentele sportive ori a spațiilor destinate acestora, este interzisă."</p>	<p>Similar propunerii anterioare, în cazul Legii 148/2000 privind publicitatea, solicităm abrogarea integrală a acestui articol 13² și înlocuirea lui cu variantă propusă pentru Legea audiovizualului nr. 504/2002.</p>

Observație. Inspirându-ne din modelele legislative prezentate mai sus (Olanda și Belgia), eliminarea oricăror forme de publicitate pentru jocurile de noroc ar putea fi însoțită de stabilirea unui termen de

intrare în vigoare, de 2 ani, exclusiv pentru evenimentele și cluburile sportive care se bazează pe sponsorizările din partea companiilor de jocuri de noroc. O amânare ar oferi entităților sportive să identifice posibile căi de compensare pentru pierderea veniturilor din sponsorizări cu dezvoltarea de relații de sponsorizare cu alte industrii. O astfel de excepție s-ar limita la permisiunea legii de a organiza activitățile de publicitate doar în mediul online și în locațiile specifice (stadioane, săli de sport, cluburi).

5.2. Proiectul de Lege pentru modificarea și completarea Ordonanței de urgență a Guvernului nr. 77/2009 privind organizarea și exploatarea jocurilor de noroc, precum și pentru completarea anexei la Ordonanță Guvernului nr. 99/2000 privind comercializarea produselor și serviciilor de piață

Forma actuală a reglementării	Propunerea Salvați Copiii	Argument
<p>La articolul 15 aliniatul (2), litera c) se modifică și va avea următorul cuprins:</p> <p>„c) spațiul propus nu este situat în incinta sau pe o rază de 300 de m a unităților și instituțiilor de învățământ inclusiv campusurile aferente acestora, a unor locuri de joacă pentru copii definite ca orice spațiu închis sau în aer liber destinat utilizării de către copii, a parcurilor, a unor așezăminte de cultură, artă, sănătate, cu caracter social, de culte religioase și alte asemenea sau în perimetrul delimitat destinat acestora; [...]”</p>	<p>„c) spațiul propus nu este situat în incinta sau pe o rază de 300 de m a unităților și instituțiilor de învățământ inclusiv campusurile aferente acestora, a unor locuri de joacă pentru copii definite ca orice spațiu închis sau în aer liber destinat utilizării de către copii, a unor spații ori terenuri cu caracter sportiv cu acces pentru copii și adolescenți, a parcurilor, a unor așezăminte de cultură, artă, sănătate, cu caracter social, de culte religioase și alte asemenea sau în perimetrul delimitat destinat acestora; [...]”</p>	<p>Copiii și adolescenții care frecventează spațiile sportive, precum complexurile sportive, sălile de sport sau terenurile sportive ar trebui protejați împotriva expunerii timpurii la jocurile de noroc. Spațiile sportive sunt adesea utilizate pentru activități extracurriculare și evenimente ale comunității care implică familii, copii și tineri.</p> <p>În acest fel, vom evita ”specializarea” unei zone ori a unei comunități în jocurile de noroc, indiferent de natura acestora. Distanțarea cazinourilor sau a sălilor de jocuri de noroc permite existența unor comunități mai sănătoase din punct de vedere civic, unde activitățile recreative și opțiunile de petrecere a timpului liber sunt mai diversificate și nu sunt dominate de jocurile de noroc. În plus, prezența redusă a locațiilor pentru jocurile de noroc previne apariția infraționalității și contribuie la creșterea siguranței în comunitate.</p>
<p>7. La articolul 15, după aliniatul (5) se introduc două noi alineate, alin (5¹) și (5²), cu următorul cuprins:</p> <p>„(5¹) În localitățile cu mai puțin de 5.000 de locuitori nu se poate acorda autorizație de exploatare a jocurilor de noroc.”</p> <p>(5²) [...]</p>	<p>„(5¹) În localitățile cu mai puțin de 10.000 de locuitori nu se poate acorda autorizație de exploatare a jocurilor de noroc.”</p>	<p>Propunem luarea în considerare a indicatorului cantitativ prevăzut de Legea nr. 351 din 6 iulie 2001 privind aprobarea Planului de amenajare a teritoriului național - Secțiunea a IV-a Rețeaua de localități, care separă caracterizarea unei localități ca oraș, și anume un număr minim de 10.000 de locuitori.</p> <p>Avem în vedere expunerea la riscuri nu numai a copiilor, evidențiată de studiul realizat de organizația Salvați Copiii (unde 17% dintre copiii din mediul rural au raportat că au participat la jocuri de noroc pe bani, comparativ cu 13% din mediul urban), ci și, în mod special, a adulților cu venituri semnificativ mai scăzute. Mai mult, în mediul rural, absența serviciilor de informare și de suport socio-psihologic pentru persoanele care suferă de adicții, precum și lipsa alternativelor de recreere (cum ar fi cinematografele, teatrele, parcurile, facilitățile</p>

	sportive sau culturale etc.), îi expun pe locuitorii acestor zone la o vulnerabilitate crescută.
--	--

6. Alte propuneri ale organizației Salvați Copiii

Modificarea Ordonanței de urgență nr. 77 din 24 iunie 2009 privind organizarea și exploatarea jocurilor de noroc după cum urmează:

Forma actuală a reglementării	Propunerea Salvați Copiii	Argument
<p>Art. 7. (1) Prin participant la jocul de noroc se înțelege orice persoană fizică majoră, cu vârsta de cel puțin 18 ani împliniți, care dorește și are dreptul legal să participe la jocuri de noroc autorizate în condițiile prezentei ordonanțe de urgență și a reglementărilor specifice. Participarea la joc presupune acceptarea necondiționată a regulamentului respectivului joc de noroc.</p> <p>(2) Se interzice participarea la jocuri de noroc tradiționale a persoanelor care nu dețin asupra lor acte de identitate valabile.</p> <p>(3) Accesul minorilor în locațiile specializate pentru desfășurarea jocurilor de noroc, precum și participarea acestora la orice tip de joc de noroc sunt interzise.</p>	<p>Art. 7. (1) Prin participant la jocul de noroc se înțelege orice persoană fizică majoră, cu vârsta de cel puțin 21 ani împliniți, care dorește și are dreptul legal să participe la jocuri de noroc autorizate în condițiile prezentei ordonanțe de urgență și a reglementărilor specifice. Participarea la joc presupune acceptarea necondiționată a regulamentului respectivului joc de noroc.</p> <p>(2) Se interzice participarea la jocuri de noroc tradiționale a persoanelor care nu dețin asupra lor acte de identitate valabile.</p> <p>(3) Accesul minorilor și al tinerilor care nu au împlinit 21 de ani în locațiile specializate pentru desfășurarea jocurilor de noroc, precum și participarea acestora la orice tip de joc de noroc sunt interzise.</p>	<p>Ridicarea limitei de vârstă la 21 de ani ar proteja tinerii într-o fază critică a dezvoltării lor, când sunt mai susceptibili la comportamente riscante și impulsivitate. Cercetările din neurologie arată că creierul uman continuă să se dezvolte și să se maturizeze până în jurul vârstei de 25 de ani, în special în zonele responsabile pentru auto-control și luarea deciziilor.¹²</p> <p>În plus tinerii între 18 și 21 de ani se află adesea într-o etapă de tranziție către independența financiară, fiind studenți sau la începutul carierei profesionale. Dacă aceștia nu reușesc să gestioneze riscurile asociate cu jocurile de noroc, vor avea probleme financiare serioase la începutul primelor experiențe de autonomie din viața lor.</p> <p>Nu în ultimul rând, adolescenții și tinerii, grupuri țintă vizate nediscriminatoriu, reprezintă categoriile cărora le sunt adresate campaniile de marketing pentru jocurile de noroc. Ridicarea limitei de vârstă ar putea reduce din eficacitatea tehnicilor de marketing și ar diminua presiunea asupra acestora de a participa la jocuri de noroc.</p>

7. Acte normative analizate:

CONSTITUȚIA ROMÂNIEI

LEGEA nr. 272 din 21 iunie 2004(**republicată**) privind protecția și promovarea drepturilor copilului

ORDONANȚĂ DE URGENȚĂ nr. 77 din 24 iunie 2009 privind organizarea și exploatarea jocurilor de noroc

LEGEA audiovizualului nr. 504/2002

¹² Arain M, Haque M, Johal L, Mathur P, Nel W, Rais A, Sandhu R, Sharma S. Maturation of the adolescent brain. *Neuropsychiatry Dis Treat.* 2013;9:449-61. doi: 10.2147/NDT.S39776. Epub 2013 Apr 3. PMID: 23579318; PMCID: PMC3621648.

Blakemore S. J. (2012). Development of the social brain in adolescence. *Journal of the Royal Society of Medicine*, 105(3), 111–116. <https://doi.org/10.1258/jrsm.2011.110221>

LEGEA nr. 148/2000 privind publicitatea

LEGE nr. 351 din 6 iulie 2001 privind aprobarea Planului de amenajare a teritoriului național - Secțiunea a IV-a Rețeaua de localități

HOTĂRÂRE nr. 111/2016 din 24 februarie 2016 pentru aprobarea Normelor metodologice de punere în aplicare a Ordonanței de urgență a Guvernului nr. 77/2009 privind organizarea și exploatarea jocurilor de noroc

HOTĂRÂREA nr. 298 din 29 mai 2013 privind organizarea și funcționarea Oficiului Național pentru Jocuri de Noroc.

Persoană de contact:

George Roman - Director Advocacy

george.roman@salvaticopiii.ro

tel. 0722605904